

Byla C-34/23**Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį****Gavimo data:**

2023 m. sausio 24 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Sąd Okręgowy w Koszalinie (Lenkija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2022 m. gruodžio 30 d.

Ieškovė:

RF

Atsakovė:

Getin Noble Bank S.A.

Pagrindinės bylos dalykas

Ieškinys dėl hipoteka užtikrintos ir Šveicarijos frankais (CHF) indeksuotos paskolos sutarties, sudarytos su banku atsakovu, pripažinimo negaliojančia ir piniginės sumos mokėjimo, taip pat ieškovės prašymas taikyti nepiniginio reikalavimo užtikrinimo priemonę – bylos nagrinėjimo laikotarpiu nustatyti proceso šalių teises ir pareigas ir sustabdyti ieškovės prievolę mokėti paskolos įmokas sutartyje nustatyto dydžio ir terminais.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Direktyvos 2014/59 70 straipsnio 1 dalies aiškinimas siekiant nustatyti, ar šioje nuostatoje nustatytas draudimas susijęs tik su galimybe įgyvendinti teisę į piniginio reikalavimo užtikrinimo priemonę išieškojimo būdu, ar ir galimybe pradėti bet kokią reikalavimų užtikrinimo procedūrą priverstinai pertvarkomo subjekto atžvilgiu.

Prejudicinis klausimas

„Ar 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/59/ES, kuria nustatoma kredito įstaigų ir investicinių įmonių gaivinimo ir pertvarkymo sistema ir iš dalies keičiamos Tarybos direktyva 82/891/EEB, direktyvos 2001/24/EB, 2002/47/EB, 2004/25/EB, 2005/56/EB, 2007/36/EB, 2011/35/ES, 2012/30/ES bei 2013/36/ES ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (ES) Nr. 1093/2010 bei (ES) Nr. 648/2012, 70 straipsnio 1 dalyje nustatytas draudimas yra susijęs tik su galimybe įgyvendinti teisę į piniginio reikalavimo užtikrinimo priemonę išieškojimo būdu, ar galimybe pradėti bet kokią reikalavimų užtikrinimo procedūrą priverstinai pertvarkomo subjekto atžvilgiu?“

Nurodytos Europos Sąjungos teisės nuostatos

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 12 straipsnis, 169 straipsnio 1 dalis

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 38 straipsnis

1993 m. balandžio 5 d. Tarybos direktyvos 93/13/EEB dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais ketvirta, dvidešimt pirma, dvidešimt ketvirta konstatuojamosios dalys, 6 straipsnio 1 dalis, 7 straipsnio 1 dalis

2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/59/ES, kuria nustatoma kredito įstaigų ir investicinių įmonių gaivinimo ir pertvarkymo sistema ir iš dalies keičiamos Tarybos direktyva 82/891/EEB, direktyvos 2001/24/EB, 2002/47/EB, 2004/25/EB, 2005/56/EB, 2007/36/EB, 2011/35/ES, 2012/30/ES bei 2013/36/ES ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (ES) Nr. 1093/2010 bei (ES) Nr. 648/2012, 5 konstatuojamoji dalis, 70 straipsnio 1 dalis

Nurodytos nacionalinės teisės nuostatos

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Lenkijos Respublikos Konstitucija) 76 straipsnis

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (1964 m. balandžio 23 d. Civilinis kodeksas) 5 straipsnis, 22¹, 43¹, 44, 45 straipsniai, 58 straipsnio 1–3 dalys, 353¹ straipsnis, 358¹ straipsnio 1–4 dalys, 359 straipsnio 1 ir 2 dalys, 385¹ straipsnio 1–4 dalys

Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (1997 m. rugpjūčio 29 d. Bankų įstatymas) 69 straipsnio 1 dalis, 69 straipsnio 2 dalis (2007 m. rugpjūčio 31 d. galiojusios redakcijos)

Ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji (2016 m.

birželio 10 d. Bankų garantijų fondo, indėlių garantijų sistemos ir priverstinio pertvarkymo įstatymas (toliau – Bankų garantijų fondo įstatymas) 135 straipsnio 1 ir 4 dalys

Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (1964 m. lapkričio 17 d. Civilinio proceso kodeksas) 13 straipsnio 2 dalis, 199 straipsnio 1 dalis, 730 straipsnio 1 ir 2 dalys, 730¹ straipsnio 1, 2, 2¹ ir 3 dalys, 731, 737, 738 straipsniai, 743 straipsnio 1 ir 2 dalys, 755 straipsnis

Glaustas faktinių aplinkybių ir pagrindinės bylos aprašymas

- 1 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme nagrinėjama byla, kurią RF iškėlė atsakovei *GETIN Noble Bank SA* Varšuvoje dėl pripažinimo ir mokėjimo. Ieškovė prašo pripažinti 2007 m. rugpjūčio 31 d. su atsakove sudarytą hipoteka užtikrintos ir CHF indeksuotos paskolos sutartį negaliojančia. Ieškovė taip pat prašo priteisti iš atsakovės jos naudai 80 657,30 Lenkijos zlotų (PLN) ir papildomų reikalavimų sumą. Ieškovė subsidiariai prašo pripažinti jos išsamiai aprašytas sutarties nuostatas neleistinomis sutarties sąlygomis, kurios jai nėra privalomos. Kartu su šiuo reikalavimu ieškovė prašo priteisti jos naudai 28 780,01 PLN ir papildomų reikalavimų sumą.
- 2 Kartu su ieškiniu ieškovė pateikė prašymą taikyti nepiniginio reikalavimo užtikrinimo priemonę – bylos nagrinėjimo laikotarpiu nustatyti proceso šalių teises ir pareigas ir sustabdyti ieškovės prievolę mokėti paskolos įmokas sutartyje nustatyto dydžio ir terminais nuo užtikrinimo priemonės taikymo dienos iki teismo sprendimo, kuriuo bus užbaigtas bylos nagrinėjimas, įsiteisėjimo. Grįsdama savo prašymą ieškovė nurodė esanti suinteresuota užtikrinimo priemonės taikymu bylos nagrinėjimo laikotarpiu, nes priešingu atveju ji gali patirti finansinių nuostolių, kadangi nuolat moka įmokas (pagrindinę sumą ir palūkanas), o tai gali būti našta jos turtui ir lemti nepagrįstą atsakovės praturtėjimą.

Pagrindinės bylos šalių pagrindiniai argumentai

- 3 Ieškovė teigia, kad pirmiau nurodyta hipoteka užtikrintos paskolos sutartis yra negaliojanti ir joje yra neleistinų sutarties sąlygų, kurios jai nėra privalomos. Ji mano turinti suinteresuotumą dėl pirmiau aprašytos nepiniginio reikalavimo užtikrinimo priemonės taikymo, nes jai gresia finansinių nuostolių rizika.
- 4 Atsakovė dar nepateikė atsakymo į ieškinį, nes nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo metu jai dar nebuvo įteikta ieškinių kopija, kadangi prašymą priimti prejudicinį sprendimą nagrinėjantis teismas visų pirma sprendžia prašymo taikyti nepiniginio reikalavimo užtikrinimo priemonę klausimą.

Glaustas prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagrindimas

- 5 Grįsdamas poreikį pateikti pirmiau nurodytą klausimą, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymėjo, jog reikia išaiškinti Sąjungos teisę, kad jis galėtų teisingai taikyti nacionalinės teisės nuostatas, susijusias su galimybe taikyti nepiniginio reikalavimo užtikrinimo priemonę tuo atveju, kai atsakovei iškelta priverstinio pertvarkymo byla (2022 m. rugsėjo 29 d.) ir dėl jos banko veikla perkelta į Bankų garantijų fondo įsteigtą laikinąjį banką.
- 6 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo nuomone, iš esmės ieškovės prašymas taikyti nepiniginio reikalavimo užtikrinimo priemonę šioje byloje turėtų būti patenkintas, nes ieškovė pagrindė ieškinį ir įrodė suinteresuotumą užtikrinimo priemonės taikymu.
- 7 Vis dėlto pagal Bankų garantijų fondo įstatymo 135 straipsnį iki pertvarkymo bylos iškėlimo pradėtos išieškojimo ar reikalavimų užtikrinimo procedūros pertvarkomo subjekto turtui nutraukiamos (1 dalis), o priverstinio pertvarkymo laikotarpiu išieškojimo ir reikalavimų užtikrinimo procedūros pertvarkomo subjekto atžvilgiu neleidžiamos (4 dalis). Pastarąja nuostata į Lenkijos teisę perkelta Direktyvos 2014/59 70 straipsnio 1 dalis.
- 8 Nagrinėjant ieškovės prašymą, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kilo abejonių dėl Direktyvos 2014/59 70 straipsnio 1 dalies aiškinimo, konkrečiai – dėl to, ar šioje nuostatoje įtvirtintas draudimas susijęs tik su galimybe įgyvendinti teisę į reikalavimo užtikrinimo priemonę, ar ir su bet kokios reikalavimų užtikrinimo procedūros priverstinio pertvarkymo subjektui inicijavimu.
- 9 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymėjo, kad galima manyti, jog Direktyvos 2014/59 70 straipsnyje nustatytas draudimas gali būti taikomas tik tokiam turtui, kuris jau yra pertvarkomo subjekto turto dalis, o dėl bet kokio išieškojimo ar reikalavimų užtikrinimo procedūros gali būti išskirtas iš šio turto po išieškojimo ar reikalavimų užtikrinimo procedūros vykdymo. Todėl, jo nuomone, draudimas pradėti reikalavimų užtikrinimo procedūrą negali būti taikomas turtui, kuris dar netapo šio turto dalimi. Tokiu atveju nurodyta nuostata netrukdytų patenkinti ieškovės prašymo.
- 10 Dėl Sąjungos teisės prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodė, kad pagal Direktyvos 2014/59 5 konstatuojamąją dalį sunku rasti priežastį, dėl kurios pertvarkomam bankui nebūtų galima taikyti nepiniginio reikalavimų užtikrinimo priemonės, kuri pagal šią direktyvą turi būti taikoma laikantis principo, kad kreditorių padėtis netaptų blogesnė nei standartinėje bankroto byloje.
- 11 Atsižvelgdamas į pirmiau nurodytas aplinkybes, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pasiūlė Teisingumo Teismui atsakyti į prejudicinį klausimą taip, kad Direktyvos 2014/59 70 straipsnio 1 dalis yra susijusi tik su

galimybe įgyvendinti teisę į piniginio reikalavimo užtikrinimo priemonę išieškojimo būdu.

- 12 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat nurodė, kad iki šiol Teisingumo Teismo jurisprudencijoje daugiausia dėmesio buvo skiriama tik pažodiniam Direktyvos 2014/59 70 straipsnio 1 dalies aiškinimui, tačiau dėl to neįmanoma pasiekti Sąjungos teisėje nustatytų tikslų. Kartu šis teismas atkreipė dėmesį į būtinybę užtikrinti, kad ši teisė būtų visiškai veiksminga praktikoje.
- 13 Galiausiai pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 105 straipsnį prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prašė išnagrinėti bylą pagal pagreitintą procedūrą, nes dėl bylos pobūdžio, susijusio su būtinybe priimti sprendimą dėl prašymo taikyti nepiniginio reikalavimo užtikrinimo priemonę (jis pagal Civilinio proceso kodekso nuostatas turi būti išnagrinėtas nedelsiant), sprendimą reikia priimti nedelsiant.

DARBINIS VERTINIMAS